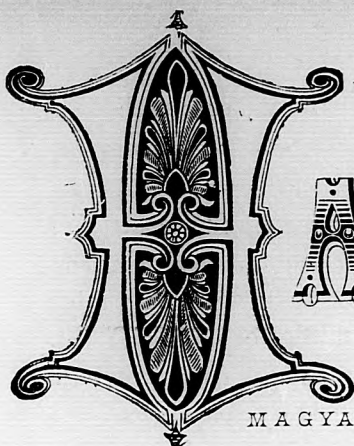

Budapest, 1882. Február 12.

4. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: Váci-utca 24. sz.

Kiadó hivatal: Váci-utca 3. sz. a
„Harmonia” társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr.

A zenészekhez — önmagukért.

A művészetek valamennyi ágai között a zene az, mely az emberi szívre és kedélyre mindenha a legerősebb és legközvetlenebb hatást gyakorolta. A képzőművészetek is közvetlen hatást gyakorolnak, a szóló művészetek és a költészet erős hatása tagadhatlan, de ez összes válfajok közt egyik sem költ oly általános visszhangot a lélekben, mint a zene. Nem létezik ember, kire a zene hatást ne gyakorolna, míg létezik igen sok, ki a többi művészetek iránt teljesen érzéktelen. Aki egy Beethoven-szinfoniát nem tud élvezni, esetleg egy csárdás hangjaira mégis összeüti a bokáját, akit a nagy opera zaja idegessé tesz, elandalodik egy barcarolleon, akit egy oratorium untat, tűzbe rohanhat egy harcra indulóra. Szóval nem képzelhetünk embert, kire ne lenne hatással a zene, melynek befolyása alatt állanak még az állatok is, birván az állatesaládok nagy száma zenei tehetséggel, vagy legalább fogékony-sággal iránta.

A különböző népek zenéje a nemzet műveltségi fokozatára enged következtetni, úgy zenéjének eredetisége a nemzet életképességére is. Amennyire a zene életszükségletet képez a társadalom különböző köreire nézve, oly arányban becsülik meg az avval foglalkozó művészeket. Amíg a művész csak a kapa-kasza kerülők osztályába soroztatik, amíg a zenész csak „muzsikus”, a színész „komédiás”, a festő csak

„mázoló“, kiknek egy-egy vagyonosabb egyén felebaráti szeretetből ad kenyeret, „hogy éhen ne haljon az istenadta“, addig az az ország szomorúan áll a műveltség dolgában.

Hazánk a művelődés elhanyagolását még idejében igyekezett jóvá tenni; félszázad esztendő óta rohamos haladás észlelhető, dacára a közbejött kedvezőtlen eseményeknek. Sokat tettünk, de e sok még mind semmi. A félszázad előtt indított közgazdasági lendülettel nem járt vele a művészetek haladása vagy legalább nem oly arányban, mint várható lett volna. A művészetek számára most kell még folyvást kiharcolni azon tért mely őket jogosan megilletné, nálunk a művészetek csak küszöbéig jutottak el azon csarnoknak, melybe őket a külföld becsülése helyezé! A magyar szalmatűz mindig és igen hamar föllobban, ha egy új eszmét kell népszerűvé tenni, de azonnal lelohad, mihelyt közvetlen és szemmel látható eredményét meghozta, sőt már akkor is midőn távolról el sem érte. A művészeteknél is nagyobb művészet kell ahhoz, hogy nálunk más, mint a politika iránt folytonos érdeklődés legyen ébren tartható.

Az elnyomatás korszaka alatt a színészetnek nagy lendületét láttuk. A direktorok arany napokat éltek, a vidéken nemesak a dráma virágzott, de több helyütt keletkeztek operatársulatok is. Miért volt e nagy pártolás? Mert a színpad a politikai tüntetésekre igen alkalmas volt. Hasonló célra szolgáltak főleg a dalárdák is. Most az ok megszűnván, a színészet ismét tengődik, s a dalegyleteket nagy bajjal lehet a széthullástól megóvni.

Ezen időszakra esik a zenesegeélyző és nyugdíj intézet megalapítása is. Nagy tűzzel kezdődött s most teng-leng. Pedig mindnyájan tudjunk, hogy nagy szükség van rá, mert nálunk a zenészek anyagi helyzete még folyvást igen sanyarú, s amit az intézet nekik elaggulásuk esetére, vagy hátramaradottjaiknak nyújthat, jóval kevesebb, mint az alamizsna.

Bizonyára kell és lehet ezen segíteni, s itt nem a nemzeti adakozások annyiszor igénybe vett forrásához kell nyulni, hanem az önsegély módjaihoz. A nyugdíj alapot más nem szaporíthatja most, mint maguk a zenészek, szellemi adományaik által, melyeket a közönség pénzen vált meg.

A „Harmonia“ harmadik számában Huber Károly igen szép és figyelemreméltó indítványt tett, évenkénti oratorium-előadások eszközése iránt, melyek jövedelme a zenész segeélyző- és nyugdíj intézet javára lenne fordítandó. Ez a segeélyzésnek és tevékenységnek csak egyik oldala, s ez tisztán a nemzeti színház igazgatóságától és a filharmónikus társulattól függ. Ezekről azonban alig várható e téren kezdemé-

nyezés, mert a nemzeti színház saját maga külön nyugdíj alappal bír, annak javára évenként rendez előadásokat, a filharmonikusok nagy része pedig ugyis nemz. színházi tag, többi része, egyéb jövedelmi forrással bíró műkedvelő. De ha tán a zenész-nyugdíj intézet hivatalos átiratban megkeresné ez iránt a színház igazgatóságát, mégis ki lehetne vinni a dolog létesítését.

Az önszegélyzés nagyobbik részére azonban egy gyakorlati javaslatunk van. Országszerte rendeznek átlag minden nagyobb városban évenként 2—3 jótékony célú hangversenyt és azzal egybekötött táncmulatságot. Akármilyen legyen a cél, a jótékony közönség megjelenik, elhozza adóját, mert hisz élvez érte. Ezeken mindig a helybeli zeneművészeknek kell előállaniuk, közreműködni a műsor változatossá tételében. Természetesen díjtalanul. Tőlük ez igen szép és méltánylandó dolog, habár senki jogosan nem követelheti ezt.

Számításunk és tervünk ezen alapul: működjenek közre a művészek ezentúl is díjtalanul, de mondják ki országszerte, hogy ama bizonyos jótékony cél vizont a közönség-gyűjtő műsor és közreműködését tartozzék bizonyos csekély százalékot a zenész-nyugdíjintézetnek átengedni. Bizonyára a jótékony cél igen keveset veszít, 2—5% átengedésével, mely egy-két forint a művésznak tiszteletdíjul úgy is csekély volna, de a nyugdíjintézet alapjához járulva, esetleg még is az ily közreműködők javára esik akkor, ha rászorulnak a nyugdíjintézetre. Az illető művész teljesen díjtalanul működött közre, mert e százalék olyformán lenne, mint a törvényhatóságok és községek által szedett mulatsági illeték, ezt az illető bizottság a leszámolásakor azonnal megküldhetné a nyugdíjalapnak s a tömérdek hangversenyből mily szép összeg folynék össze a hangversenyeket szellemileg alkotó zeneművészek javára.

Fölszólítjuk itt a zenész segélyező- és nyugdíjintézet kitűnő elnökségét, hogy javaslatunkat az egyesületben tegye megbeszélés tárgyává.

Patti Amerikában.*)

Chicago, 1882. január 5-én.

Mult évi december hó 31-én, két nappal Haendel »Messiás«-ának előadása után, Patti Adelina asszony, Nicolini és impressariojuk Abbey úr és én elhagytuk Cincinnati-t, hogy Chicagoba utazzunk.

Festői kép tárult itt az utazó szemei elé. Szépségeiben, miután nappal utaztunk, alkalmunk volt gyönyörködni. Mily különbség ez és a Philadelphia—Cincinnati út között máskülömben is! Mig emez dőcögös és kellemetlen volt, amaz oly sima és lágy, hogy az ember azt hitte volna, a vasutársulat az isteni művésznő tiszteletére a sineket ruganyos posztóval vonatta be.

*) Szerkesztőségünk egyik beltagjához intézett magánlevélből vesszük ki ez érdekes részleteket. Szerk.

Este kilenc órakor érkezünk Chicagoba. Szibíriai hidegség volt, csakugy vacogtak fogaink tőle. A Grand Hôtel Pacificban, a hol a legpompásabb lakszobák tartattak fenn a diva számára, az isteni művésznőt fejedelmi módon fogadták.

A szálloda tulajdonosa, annak főigazgatója, aligazgatói, az egész szolgaszemélyzet mind sorfalat képeztek, leghódolatteljesebben üdvözölvén őt, midőn köztük elhaladt, lakosztályának ajtai előtt pedig hat magas termetű néger állott őrt.

Nem túlzás, ha azt mondom, hogy ezen szobák a legszemképrázatosabb fejedelmi pompával vannak berendezve. Kilenc, egymásba nyíló szoba gazdagon aranyozott ébenfa butorzattal perzsa szőnyegekkel bevonva, chinai porcellán vázakkal díszítve stb. stb. Külömben is a Grand Hôtel Pacific Amerikának legszebb szállodája, mely nézetem szerint ritkítja párját mindkét világrészben.

Minden tágas és kényelmes abban, óriási nagyságu előcsarnokok vezetnek a pompás szalonokba; colossális és kitűnően berendezett éttermek, és a mi igen fontos mi reánk európaiakra nézve, kik azon rossz szokással birunk, hogy jó akarunk enni, a konyha pompás és a szolgálat igen gondos.

Megérkezte óta Patti asszonynak nincsen nyugta a chicagói reporterektől. Egész nap zaklatják, és várnak az előcsarnokban a bebocsátásra. Várnak, várnak, de hiába várnak: Patti asszony senkit sem fogad közülök. Képzelmű, mily dühöse. Egynémelyik közülök avval boszulta meg magát, hogy nem épen a legválogatottabb szavakban nyilatkozott róla. De ezen jó urak rosszul számítottak, mert Patti asszony csakis azon ujságokat olvassa, melyeket titkárja ajánl neki.

Azonban azt hiszem, szükségtelen mondanom, hogy lázas türelmetlenséggel várták az isteni művésznő első felléptét. Harminc dollart azaz 60 forintot adtak egy zártszékért és megjelenésekor az eddigi entuziasmus valóságos örvénygössé vált. Patti »Aida« szerepében lépett fel először. Lehetetlen az ének művészetet magasabb fokra emelni, mint ő ezt e szerepben mutatta. És mily hév, mily kifejezésteljes játék! Én korántsem hangjának tisztaságáról és annak ezüst csengéséről szólok, melyet ön ép oly jó ismer mint én, de ének modora, és főképen ezen nehéz szerep előadási módja páratlan a maga nemében, és csakis azt kívánám, hogy Budapest közönsége is egy napon ugyanazon szerencsében részesülhetne, mint Chicago és hallhatná Pattit »Aida« szerepében.**)

L. V.

T Á R C A.

„Rang és mód.“

Szigeti József három-felvonásos drámája. Először adva a nemzeti színházban február 5-én.

Érdemes színművésznők, kinek a drámai műsor több jóra való és sok eredetiséggel megírott színművet köszönhet, e legújabb drámájában utolsó előtti színműve, a „Nagyralátó“ pendantját szándékozhatott megteremtteni. Abban egy parasztot vakít el a váratlanul nyert pénz és kezdi az urat játszani, amíg kifosztva megbukik és bűnbánólag tér vissza elhagyott jó feleségéhez. Ebben a „fenn az ernyő nincsen kas“ esz-

**) W i l t asszony, ki jelenleg nálunk vendégszerepel, ha nem is magasabban, de bátran mondhatjuk: az éneket és játékot illetőleg ugyanazon színvonalon áll, mint Patti Adelina.

S z e r k.

méje van drámaibb kidolgozással variálva, amennyiben itt a személyek az öngyilkossággal játszanak, becsstelenségeket követnek el s végül minden jóra fordul.

A „Rang és mód“-ban két elem van szembe állítva; egyik a rafinírozott uri osztály, melynek tagjai részint gyöngeségük és férfiatlanságuk által (Bannai miniszteri tanácsos), részint szándékos és roszakaratú család utján (Clarisse, Bannai neje) jutnak az anyagi és erkölcsi bukás örvényébe. A férfi, ki nem immoralis, a hivatali pénz sikkasztás büntényét követve el, az erkölcsi bukásig jut; a nő, ki immoralis, az anyagi bukás által sujtatik. Hosszas szenvedés és gyökeres megalázkodás után egy gazdag paraszt rokonuk menti meg őket a külvilág előtti végleges elvesztéstől, az utolsó pillanatban adván nekik az elsikkasztott pénznek megfelelő összeget, hogy a becsületet megmentvén a külvilág előtt, ne jussanak koldusbotra. A másik elem tehát a romlatlan szívű parasztosztály lenne, melynek két tagja (az öreg Bannai Gerő és neje Erzszi asszony) megbocsátják a rajtuk elkövetett sértést és kimentik a veszendőbe menő uri rokonokat.

Ha azonban az ily tendenciával készült jellemeket közelebbről vizsgáljuk, igen furcsa eredményeket fogunk látni. Arra a tapasztalatra jövünk, hogy a romlatlan szívű parasztpár voltaképen azért romlatlan szívű, mert egyszerűen szivtelen. A sértés, mit a parasztpáron az uri rokonság elkövet, összesen az, hogy épen egy estélyt készülvén adni, röstellené, ha a most megérkezett paraszt rokonság azon, festői ugyan, de nem épen a méltóságos társaságba illő jelmezében megjelenék. E miatt egy szobaleány által, igaz, hogy nem a legfinomabban, tudtára adják, hogy máskor igen szívesen látják, de most nem. A második sértés épen ilyen, amidőn a paraszt nagybácsi az elbukott és örvény szélén álló öccs vallomásán majdnem ellágyul, jó a nagyralátó nő és ép úgy mint fentebb tudtára adja az öreg parasztnak, hogy jobb szeretné, ha másutt keresne társaságot magának.

S mit tesz ezért a parasztpár?

Nemcsak porig alázza, de végig kinozza is a voltaképen csak gyöngö és férfiatlan férjet, a miniszteri tanácsost, ki a sértést nem is követte el; öngyilkosság szélére kergeti, becsstelenség elkövetésére kényszeríti, saját maga akarja mielőbb megsemmisíteni, még mielőtt ellenségei megtehetnék, ezért ő viszi a főszerepet elmerítésében, pör megkezdése miatt keresvén ellene ügyvédet s a szennyes számadási pör megkezdését csakis a parasztpár fülig szerelmes fiának szórakozottsága gátolja meg, tehát a véletlen. Végül pedig midőn megmentik, oly keserű szemrehányások és leczkék kíséretében történik a 8000 frt. átadása, melytől függ egy egész család élete és becsülete, hogy azt önértetes ember soha el nem fogadhatná, inkább százszor választja a halált. Ököltre foghatólag demonstrálják neki, hogy az nem érte, hanem csakis kizárólag leányáért és a család nevének becsületeért történik; tehát nem a jószívűség, hanem a hiúság vezeti az öreg parasztot, midőn öccsében a Bannai név tiszta becsületét menti meg. S még ehhez is a Bannai leányának öngyilkossági kísérletére van szükség, hogy a vén paraszt a 8000 frt. odaadásának nélkülözhetlenségéről meggyőződjen.

Az alakok tehát lehetnek az életből vettek, csakhogy a szerző

ellenére sikerültek. Olyan szivtelen ember, mint Bannai Gerő akárhány létezik, — csakhogy ne akarja szerző akkor a jószívűség typsaként bemutatni. Egyedül Clarisse alakja képez teljes lehetetlenséget. E nő Éva anyánk legfuresább teremtsései közé tartozik. Szerző csak könnyelműnek akarja festeni és elvetemültté teszi, ki báró Demanxi lángésszel tud üzletemberek megesalására történetkéket koholni s amellet oly ostoba, hogy egy hülye vén gróf sarokba szoritja, zsebredug egy sereg gorombaságot, miket a vén roué mondogat neki, és egy husz éves kamasznak nagyon is világos mentegetőzéseit félreismeri és igennek veszi azt, mely a napnál világosabban nemet jelent. Korlátolt elméjű és lángész egyszerre, férje iránt gyöngéd sőt amennyire látjuk, hú hitvese és mégis valódi raffinementnal teszi tönkre, háta mögött zsidó üzerekkel férje nevére gscheftel stb. Bocsásson meg szerző tamáskodásunkért, de ily alak létezését elhinni képtelenek vagyunk.

A szerző tervezete tehát igen szép lehetett, csakhogy balul ütött ki az alakok rajzolásában. A darabnak, mint drámai műnek azon nagy hibája is meg van, hogy az I. felvonás közepén tisztán látjuk a végét és tovább jelenetről-jelenetre megjósolhatjuk, hogy mi fog történni. Ami új és meglepő azután mégis lesz, az összesen annyi, hogy a jószívűnek híresztelt parasztpár részéről ennyi szivtelenségre teljességgel nem vagyunk elkészülve. Azért a darabnak inkább lehetne „a szivtelen paraszt“ vagy „a bosszúálló hiúság“ címet adni.

Szigeti minden darabjának meg van azonban egy sereg előnye, melyekért szívesen látjuk színpadunkon. Ilyenek a zamatos nyelvezet, a színpadi hatás ismerete és egyes igen jól megírott jelenetek. Ez utóbbiban a „Rang és mód“ is bővelkedik. A szereplők kitűnően feleltek meg feladatuknak, maga a szerző (a kemény paraszt szerepében) Prielle Kornélia asszony, remekül ábrázolva az okos Örsze asszonyt, Ujházi úr, (a hülye vén gróf) Helvey Laura k. a. (Clarisse) Márkus Emma k. a. (Bannai leánya) Bercsényi úr (Bannai) Hetényi úr (a szerelmes ifjú) teljes elismerésünket érdemlik meg.

A „Harmonia“-társulat — Liszt Ferencznél.

A világhírű mester haza érkezett és újra elfoglalta azt a helyet, mely őt a hazai zeneművészet élére állítja. Tisztelői, barátai sietnek üdvözölni őt. Társulatunk is kedves kötelességének ismerte tisztelni a legnagyobb élő magyar zeneművésznél.

Az igazgatóság szétküldötte a meghívókat a bíráló tanács tagjaihoz s a találkát a társulat zongora-termébe déli 12 órára tűzte ki.

Pár perccel 12 óra után együtt volt a küldöttség s Bartay Ede nemz. zenedei igazgató, társulatunk elnökének vezetése alatt elindult a magyar orsz. zeneakademiába. A küldöttségben részt vettek Erney József igazgatósági elnök, Huber Károly, Gobbi Alajos, Aggházy Károly igazgatósági tagok s dr. Hubay Károly vezérigazgató, ezeken kívül a bíráló tanács tagjai közül Erkel Gyula, Allaga Géza, Pischinger Alajos, Pauli Richárd, Székely Imre.

A mester, eleve értesítve a látogatásról, szalonjában várta a küldöttséget.

Bartay Ede elnök következő rövid de melegen átértzett beszéddel üdvözölte a küldöttség elé siető mestert:

„Szeretett mester, nagy hazánkfia!

»A »Harmonia« magyar zeneművészek társulata nevében örömmel üdvözöljük önt szeretett hazánk fővárosában.

»Adja az ég, hogy végre állandóan, megszakítás nélkül birhassuk körünkben.

»Engedje meg, hogy társulatunk hazafias ügyét becses figyelmébe ajánljuk, kérvén egyuttal, hogy azt magas pártfogásába méltatni kegyeskedjék.

»Társulatunk hazafias célért a magyar zeneművészet emeléseért küzd, e cél elérésére kéri a »Harmonia« hatalmas pártolását.«

A mester egy pár szóban megköszönte a látogatást, a jelenlevők mindegyikével kezét szoritott s készséggel megígérte, hogy társulatunkat minden tekintetben pártolni fogja.

Az ünnepélyes bevezetést fesztelen társalgás követte. A küldöttség tagjai helyet foglaltak az ősz mester körül s hol az egyik hol a másik elegyedett vele beszélgetésbe.

— Hallottam már a társulat felől egyet mást — szolt a mellette ülő Bartay Ede elnökhöz — nemde zongora teremmel is rendelkezik a társulat, minő zongorák vannak jelenleg benne képviselve?

— Egyelőre csak a jelesebb bécsi cégek — felelé Huber Károly, sajnos, hogy nem birunk még Budapesten oly magyar céget, mely anyagilag képes volna a bécsi ismert cégekkel konkurrálni.

— Hallott már valamit, mester, Ehrbar új találmányáról? vágott közbe Aggházy.

— Hallottam, — de ez nem egészen új ám már. Többen próbálkoztak már a zongora tökéletesítésének problémájával. Hisz az urak mindannyian ismerik Beregszászy találmányát. A legutolsó párizsi közkiállítás alkalmával pedig Manjau párizsi cég mutatott nekem egy általa készített, két billentyűzettel ellátott zongorát. Zachariae német zongora készítő plane több regiszterre osztotta a zongora mechanikáját úgy, hogy különféle pedálok segítségével valóban rendkívüli hatásokat lehetett rajta előidézni.

Ezzel felkelt a mester s az ablak előtt álló pompás palisander zongorán rögtön demonstrálta, hogy mily könnyű lenne Bach 32. variációit egy két billentyűzetű zongorán eljátszani.

Ezt az intermezzot a küldöttség egy két tagja az ujonnan berendezett szalon megtekintésére használta fel. A szalon az akadémia hangversenytermének tőszomszédságában van s a mester visszaérkezte előtt alakítottatott át. A kerevet előtt álló asztalon fekszenek azok a diszajándékok, melyeket a mester 70-ik születése napján kapott.

Gyönyörű diszkötésű albumok, a »Wiener musikalische Körperschaften«, — »Wiener Akad. Wagnerverein«, »Weimar« — »Pressburger Musikvereine« — »Magyar orsz. zeneakadémia« meglepetései. »A brüsszeli zeneegyletek« érmeiket verettek, melyeken Liszt Ferencz arcképe látható. Jobbra balra a magas szárnyajtók között két diszfarag-

ványú szekrény vonja magára a szemlélő figyelmét. Ezek hangjegy szekrények reteszekkel, melyeknek mindegyike felirattal van ellátva. „Sonaten“ „Opern“ stb. jelzik a tartály tartalmát.

Legérdekesebbek a tarka-barka színű butorok. A sokszínűséget a rajtok levő himzés okozza. Minden egyes butor darab kézi munka, még pedig olyan női kezek munkája, melyek nem igen szokták különben a himzőtűt forgatni.

Hát az eredeti Doré rajzok a falon, a „Biblia“ illusztrációjának eredetije s a szerteszét fekvő apró műtárgyak. Egy két óra kellene ezek tüzetes megtekintésére. Pedig hát sajnos, a látogatás ideje letelt s a küldöttség búcsúzik. A mester ujjal szorít a jelenlevőkkel s a látogatás végét ért.

Szemtanú.

Hubay Jenő.

Hubay Jenő hazánkfiát a brüsszeli kir. zeneakadémia első hegedű tanári állására, mely Wieniawsky halála óta üresedésben van, a belga király f. hó 7-én **kinevezte**. A brüsszeli kir. zeneakadémia tagadhatlanul első zene kiképzési intézete Európának, nemcsak mivel a legrégebb, hanem azért is, mert mindig európai híru tanárokat volt szerencsés megnyerni. Így a belga hegedű-iskola világ-híru megalapítója Charles Beriot, ki hegedű műveivel e szak irodalmát még most is dominálja; Beriot elhalálása után sok éven át Vieuxtemps Henrik töltötte be ezen állást. Ezen halhatatlan hegedű-mester után következett Wieniawsky, ki azonban csak rövid ideig maradt, súlyos betegség akadályozván őt tiszte teljesítésében.

S most már fél évi üresedés után Hubay Jenőt kérte fel az igazgatóság az állás elfogadására.

A feltételek következők: 6000 frank évi fizetés, két havi szünidő nyáron és 6 heti szabadság idő télen. Hubay, értesülésünk szerint két feltételhez kötötte az állás elfogadását. Első sorban meg akarta tartani a magyar állam-polgárságot s teljesen mellőzni az igazgatóság által óhajtott naturalizációt, másodsor a hegedű kiképzési osztályokon kívül a kamara zene osztály vezetését is kívánja.

A differenciák kiegyenlítettén, a kir. kinevezés az ifju művészt Európa legelső zenetanári állására méltatta.

Hubay Jenő jelenleg alig 23 éves s így már fiatalságánál fogva is rendkívül látba esik az őt s személyében hazánkat ért kitüntetés. A zenetörténetben alig találunk hasonló esetet, hogy zeneművész huszonhárom éves létére teljesen idegen országban ily nevezetes állásba jutott volna. Sikere újra élénken demonstrálja a külföld előtt, hogy hazánkban sok tehetség van, hogy a magyar nemzet képes nagy tehetségeket produkálni s hogy nagy tehetségeinket rendszeren a külföld szokta előbb elismerni.

Hubay jelenleg Belgiumban hangversenyez. A brüsszeli filharmonikusoknál aratott diadala következtében az összes belgiumi filharmonikus testületek meghívták hangversenyzésre. Husvét után Madridba nyert igen előnyös ajánlatot, s onnan Algerbe megy át dr. Landovszky-hoz, kinek mult nyáron is vendége volt. Ezután foglalja el állását a brüsszeli zenedénél.

Főpróba a sajtó báljából.

Csodálkozva hallja mindaz, ki a fényezett táncterem parkettjén valaha megfordult, hogy egy bálból főpróbát tartottak. Tán azon is valami különös táncot mutattak be. — kérdik, — mint a rajztanár-jelöltekén a »körmagyar«-t s azért tartanak próbát belőle? Nem, kérem alássan, a bálból tartott főpróbán senki se táncolt, mert azt a részvevők minden próba nélkül is alaposan értik, lévén foglalkozása minden hírlapírónak farsangidején, másodsorban — az irás.

Azért főpróba mégis volt. Mert nem addig van az, hogy hírlapíró-bál, s akkor aztán tánc kezdődik este és végződik reggel. Az irónép a művészvilággal úgy össze van forrva, hogy ügyeik közös ügyek, bár nem osztrák-magyar értelemben véve. A hasonlat összesen annyiból állhat, hogy a művészek képviselik azon részt, mely a rövidebbet huzza. Igaz, sokszor kapnak dicséretet is, mely felér egy kis, csendes Hercegovinával, de sokszor aztán oly kritikákat, melyeket szivesebben tudnának a »Hercegovinai Harsona« hasábjain, mint a főváros valamelyik tekintélyes közlönyében. De viszont, ha nekünk van rájuk szükségünk, jószívűségükhöz appellálunk, a derék művészek aztán elküldenek egy delegációt, mely kiségit bennünket és megtölteni segít megürült kasszánkat; exneri szigorral hajtván be minden egyes látogatót, ki művészetüket élvezni akarja, a belépti fejadót, azonkívül felülfizetés alakjában az általános jövedelmi pótdót, gardero bepénz fejében a vigadó-községi pótdót, míg a hűsítőkért járó díjak alakjában a cukrász szed a szegény, izzadásig zsarolt közönségen közmunka adót.

A főnnebb dicsért és tisztelt delegáció tehát ismét megjelent, hogy a várva várt estét a mi javunkra, az adózó közönség számára mulattatóvá tegye. Amint mult pénteken déltáját fölfelé bandukoltam a főpróbára, hallottam is a t. delegáció »előadó«-jának hangját már a Képcsón. Oh »Gabriel v. Barosz«, amint a bécsi lapok nevezik a derék urat, ha önnek ily hangja volna, mint a művészdelegáció előadójának Nádayné asszonynak, ki épen az Offenbach-operetből adott elő egy kecses ariettát...!

»A teremben«, melybe beléptem, végigvergődvén az utolsó bálnak a lépcsőkön szétszórva heverő virágfüzérei, szőnyegei, eldobott virágcsokor részei között — »nappali fény ragyogott«. Hogy tovább is hírlapíró stylusban beszéljek, — »azonban e ragyogó fényt nem a rendes déli órák sugarai okozták. Oh ilyen fényre a közönséges nap nem képes! Edison lángszénének volt fönttartva azon föladat, hogy a vigadó termét a szegény megunt nap fényének niveaujára emelje fényes délben.«... Prózában sietek hozzátenni, hogy a villanyvilágításból tartottak próbát.

A kis teremben rögtönzött szinpadon Nádayné asszony koloraturázott, amíg alatt Szabados Károly, az egy estére rögtönzött karnagy, dirigált. A »férj az ajtó előtt« vagy másképp az »egy hang« s tegyük hozzá: elég vastag hang, azaz a derék Kőszeghy hácsi egy nagy dobon ült és kontrázott rá, míg a délceg hóditó, Halmi úr, mesterséges gixerekkel csinált öreg Ellingerünknek utólag némi konkurenciát. Káldy ur, mefiszto-taglejtésekkel gyalogolgotott ide 's tova a teremben.

Ott aztán Schubert katonai karmester vezetése alatt a zene-bakák gyürköztek neki és elfujták-huzták a »Zsurnaliszta-tipegőt«, melyet valamennyi fővárosi lapból összeállított cimlappal a »Harmonia« társulat látott el. Utána Knész Hugó nemzeti színű »írók és művészek« polkáját huzták el, a »Harmonia« vezérigazgatójának boldogságát nagymérvben elősegítendők. Egyedül a cigánybanda hiányzott, hogy a »Sohse halunk meg« csárdással a kisszámú, de válogatott, t. i. három egyénből álló közönséget megvigasztalja.

A szinpadon aztán Dreyfuss új vigjátéka került sorra. A nemz. színház igazgató

sága gyöngéd figyelemmel még előbb Budán is eljátszatta ugyanazon este ugyanazon darabot, nehogy aki onnan át akar jönni, zsákban macskát vegyen. A színészek tehát aznap délelőtt próbálták a nemzeti színházban, eljátszották este a várszínházban és éjjel a vigadó kis színpadán ugyanezen darabot. Három a magyar, azaz »drey Fuss!«

Hanem azért:

»Sohsem halunk meg!«

F. F.

Zenei újdonságok szemléje.

»Berühmte ungarische, türkische und slavische Tänze und Märsche in freier Bearbeitung für Pianoforte von Robert Schwal m« — cím alatt Lipszében, Steingräbernél jelent meg egy csárdásokat és indulókat tartalmazó füzet.

Szabad átdolgozásban mutatja be itt Schwal m a magyar népzene néhány gyöngyét, nevezetesen a »Rózsabokor-csárdást«, — »Bártfai emléket«, — »Kalocsai emléket« — és a »Rákóczyt«. Közelebbről tekintvén azonban e szabad átdolgozást csak a két elsónél látjuk igazolva a címlap ezen állítását, hol ugyanis eredeti, ügyes és többnyire brillans átíratásban, találjuk régi jó ismerőseinket.

A »Kalocsai emlék« imitatioval nagyon is emlékeztet Brahms J. »Ungarische Tänze« című négy kézre irt kedvelt darabjaira, míg a »Rákóczy-Marsch« nem egyéb mint elég érdektelen kísérettel ellátott nemzeti indulónk.

Schubert »magyar« (?), indulóját követi Chopin örökké szép gyászindulója és Beethoven »török indulója« Door Antál hatásos kidolgozásában.

Az egész gyűjtemény ára 72 kr.

*

Ugyanott jelent meg: »12 beliebte Compositionen für Pianoforte von Kalkbrenner, Field, Dussek, Hummel, Burgmüller und Mendelssohn«. 12 zongoradarab (IV, V és VI. nehézségi fokozatban) melyek használhatóságáról a felsorolt szerzők és célszerű beosztásáról az átíró (Damm Gusztáv) neve kezeskedik.

*

Fünf Albumblätter im ungarischen Style, für das Pianoforte von Jul. von Beliczay, op. 19.

Igénytelen cím, mely alatt Beliczay Gyula a külföldnek mondja el a magyar szív örömét és keservét. Őt, finom izléssel kidolgozott, nemes gondolat, köztük különösen a harmadik tanuskodik szerző hazánkfia ritka tehetségéről és a zeneszerzés titkainak alapos ismeretéről.

Beliczay nevével nemcsak a zongorairodalomban, hanem az egyházi és a kamarai zeneköltészet terén is találkozunk és sokoldalú képzettsége mindenütt a legnagyobb elismerésre talál. Reméljük nem sokára lesz alkalmunk egy nagyobb műve behatóbb kritikájába bocsátkozhatni.

Jelen 19-ik műve megjelent Lipszében Breitkopf és Härtl-nél. (V fokozat) Ára 1 fnt 35 kr.

E. J.

Hangversenyek.

I.

Weiss József, fiatal zongoraművész e hó 15-én adja első hangversenyét, melyet a »Harmonia« társulat rendez.

Budapest zenekedvelő közönsége bizonyára emlékszik még a fiatal művészre, ki most önállólag lép elő, helyet foglalni a többi előadó, kész művészek sorában.

Alig 4—5 év előtt még a zeneakademiában okozott méltó feltűnést, úgy brillans játékával, mint szerzeményeivel.

A fiatal Weiss a csodagyermek ma már nem ritka fajához tartozik. Tehetsége aránytalanul fejlődött ki korához képest, tizenegy éves korában játszott először Liszt előtt, ki e gyermek kedvéért kivételt tett a zeneakademia szabályai alól és azonnal fölvette az akademiába növendékül. Ott először Erkel Ferenc vezetése alatt tökélyesbíté magát a zongorán, majd Volkmann Robertnél, az érdemes ősz mesternél tanulta az elméleti tudományokat s a zeneakademiától egy, nagy zenekarra szerzett és hatásos rondeauval vett búcsút, hogy Bécsben és Berlinben még tovább haladhasson. Moszkovszky Berlinben teljesen el volt ragadtatva játéka által és azonnal tanítványául fogadta.

Korának fejlődésével tehetsége még jobban megizmosodott. A csodagyermekből nagyratörő ifju lett, ki tizenhat éves korában adván első hangversenyét, mult decemberben a másodikat, a berlini közönség előtt valódi furorét keltett. A sajtó egyhangulag elhalmozá magasztalásaival; a politikai és szaklapok közül csak a nagytekintélyű »Allg. Musikzeitung« 1881. dec. 2-iki (48-ik) számának kritikáját említjük meg:

»Weiss József fiatal hangversenyző művészen tünemény szerű tehetségű ifju erő lép a művészi arenára. Weiss úr, ki mint halljuk, mindössze tizenhét éves e hangversenyben, a Volkmann féle C moll versenydarabbal, Chopin E dur scherzójával és saját rendkívül bájos kis valzer szerzeményével bebizonyítá, hogy mindazon kellékek felett rendelkezik, mik egy kitűnő zongoraművésznél szükségesek. Alapos és nagy készültség, szép hang és szingazdag árnyalás fő előnyei Weiss urnak. De nézetem szerint a zongoraművész előnyei teljesen háttérbe szorulnak benne a zeneszerző képességei mellett. Weiss úr egy D moll zenekari szinfoniát adatott elő, mely alaki részét tekintve meglepő csodálkozást idézett elő. (A szinfonia kifogástalan magasztalása után így ír:) Weiss úr azon szerencse-gyermekek közé tartozik, kiket a természet után jó kedvében s akkor is igen ritkán teremt.« Azt hisszük, hogy ily bírálat után a legnagyobb várakozással tekinthetünk f. hó 15-én adandó hangversenye elé.

Műsora a következő: Budapest, 1882. február 14-én kedden esti 7¹/₂ órakor a fővárosi vigadó kis termében Weiss József zongora-művész hangversenye Bűchler R. kisasszony szives közreműködésével. 1. a) Chromatikus fantasia és fuga, Bach. b) Ballada (F. dur), Chopin. c) Keringő, Moszkovski. 2. a) Sommerabend, Lassen. b) Ich liebe dich, Grieg. c) Des Liebsten Schwur, Brahms, éneklő Bűchler R. kisasszony. 3. a) Scherzo (E dur), Chopin. b) Bourrée (A moll), Bach. c) Menuett, Moszkovski M. d) Keringő, Weiss J. 4. a) Wandern geht mein Liebster, Heuberger, b) Marinilla, Heuberger. c) Trost, Lassen, éneklő Bűchler R. kisasszony. 5. a) Barcarolle, Chopin. b) Rhapsodia, Liszt. Hely-árak: Körszék 3 frt. Számozott szék 2 frt. Bemenet 1 frt. Jegyek kaphatók a »Harmonia« társulat nemzeti zeneműkereskedésében, váci utca 3. sz. és a hangverseny napján este a pénztárnál.

II.

Székely Imre zenedei tanár lakásán mult vasárnap érdekes matiné-t rendezett tanítványaiival. Hallottunk különféle újdonságokat, a többi között egy érdekes »Gavotte«-ot — Hans Hubertól. Székely I. tanár tanítványait egytől-egyig a korrektség és öntudatos felfogás jellemzik. Gottgeb Katicza kis. finom árnyalással játszta Huber említett darabját. Keller Eugenia kis. különösen mesterének 19-ik ábrándjának előadása alkalmával győzött meg bennünket jeles képességéről. Nagy Ida kis. bevégzett művészettel kezeli hangszerét s bizton remélhetjük, hogy rövid idő

mulva széles körben fognak róla beszélni. Volkmann is képviselve volt a másoron F. dur trioja által. Száhlender Ida kis. játszta a zongorarészt kifogástalan technikával de kissé izgatottan, több nyugalmat ajánlunk. A hegedű részt Zerdahelyi Olga kis. játszta olyan biztosan, mintha évek hosszú során át játszana kamara zenét.

III.

Bülöw János e hó 10-én adta hangversenyét a vigadóban. Miután a hangverseny már lapunk zárta után történt, bő ismertetését csak a jövő számban hozhatjuk. Addig azonban el nem mulaszthatjuk a hangverseny-rendező Dunkl ur eljárásáról néhány szót szólni. E derék ur, kinek a hangversenyek rendezése körüli eljárásról nemsokára igen avatott tollból hozunk leleplezéseket, rendszeresen mellőzi azon lapokat, melyek az ő germanizáló üzelméről kedvezőtlenül emlékeznek meg. A hangversenyző művész (többnyire idegen) természetesen nem is álmodozik arról, hogy a neki esetleg felszámított jegyeket nem a nyilvánosság közegei kapják meg; így a radikális-magyar irányú és tekintélyes »Budapesti Hírlap«, a kitünő »Gazette de Hongrie« és más lapok, melyek csak valaha is szót emeltek a »hazafias« »magyar« Rózsavölgyi cég ellen, sohasem részesülnek tiszteletjegyen. Dunkl úr a hangverseny-monopolium birtokosa csak azokra mosolyg kegygyel, kik őt magasztalják vagy legalább elhallgatják az el nem hallgatandókat. Az említett lapok természetesen megfizetik a jegyet és nem szólnak érte semmit. Most még nem tehetik, hogy ignorálják a Dunkl hangversenyeket, egy-két év alatt bizonyára az is megtörténik.

IV.

A vörös kereszt egyesület javára több hangverseny van készülöben. A nemz. zenede f. hó végén rendez egy nagy hangversenyt a fővárosi vigadó kis termében érdekes műsorral. Március havában pedig különféle jótékony egyesületek szándékoznak egy rendkívüli zene előadást rendezni a nevezett egyesület gyámolítására.

T. előfizetőinkhez !

 Lapunk jelen 4-ik számával küldjük szét t. előfizetőinknek az első hangjegy mellékletet. Ez a kiválóan diszes kiállítású „Harmonia Induló“ Huber (Varjasi) Károlytól, mely műnek rendezes bolti ára 60 kr. E negyedév folytán, némi kárpótlásul is a január hóról elmaradt két számért, még egy, hasonló értékű zenemű-mellékletet küldünk.

ZENE.

* »A világozi katasztrófa« című szinfonai költeményt, melyről már egyizben említést tettünk, febr. 5-én délelőtt 11 órakor szűkebb körű zeneközönség és a szerző Prónay István ur baráti köre előtt a »Harmonia« társulat termében előadta a szerző és dr. Jeszenszky Sándor, zongorán, négykézre. A jelenvolt zenei kapacitások sorában Allaga Géza, Bartay Ede, Huber Károly, Vajdaffy Béla, urakat, továbbá Kozma Sándor kir. főügyészt, Jeszenszky Danó közjegyzőt s

másokat láttunk. E szinfonai költemény, melyet Prónay még harminc év előtt írt, valóságos programzene, wagneri értelemben, magyar rítmusú és stylü előadásban állítván zenei monumentumot a szabadságharc e sötét epizódjának. A tábori vig életet festő bevezetésből drámai erővel megy át a zeneszerző a szárnyaló baljós hírek által okozott fájdalomba, majd távolról a »Gotterhalte« megszólalása az osztrák sereg közeledtét jelzi. A Rákóczy induló s az oszt. himnusz küzdelmében ez

utóbbi diadalmaskodik és a fegyverletétele s a 13 vértanu kivégzése sötét hangulatu és megrázó erejű zenében talál kifejezést. A vég a Kossuth nótának apothéozissá földolgozása, magas szárnyalású dallamban. — A közönség a nagy tehetségre valló zeneművet tetszésével kísérte s bevégeztével mindenki az őszbe csavarodott szerzőhöz sietett elismerését tolmácsolandó. A zenészek körében azon nézet uralkodik, hogy az érdekes szinfoniai költeményt okvetlenül be kell mutatni a főváros közönségének s azért a filharmonikusok által eszközözendő előadás iránt lépéseket tesznek. Addig azonban az »írók és művészek körében« fogják egy estén bemutatni s a »Harmonia«-társulat is egyik matinéjára kitűzi. Mindenesetre érdekes lesz hallanunk nagy zenekartól a nagyszabású művet, mely ismét annak bizonyítéka, hogy hazánkban tömérdek ily elrejtett tehetség létezik, csak legyen, ki őket a feledéstől és elzúllástól megmenti.

* Az orsz. dalárszövetség közp. választmánya ma vasárnap délben a nemz. zenede helyiségében ülést tart, melynek tárgyát az idej debreceni dalünnepély összeloadásának műsora képezi. Mint halljuk, indítványt fog tétetni az iránt, hogy a műsorból mint szokás volt, a »Szózat« és »Hymnus« ne vétessenek fel rendes műsor számoknak. Részünkről csak helyeselhetjük ezen reformot, mert az által a rendes műsor más számokkal gazdagíthatót. A dalünnepélyek összeloadásain a közönség, mely drága pénzen megveszi jegyeit, ujdonságokat és ismeretlen szerzeményeket ohajt hallani s nem a közkincscsé lett nemzeti dalokat. Ezek arra valók, hogy az összeloadás rendes műsorának megkezdése előtt és befejezése után az egész jelenlevő közönséggel együtt énekeltesse. A választmányi ülésen jelen lesznek Debreczen város küldöttei is kik az ünnepély sorrendjének megállapítása iránt fognak előterjesztéseket tenni.

* Engeszer Máttyás tanárt 70-ik születése napján a budapesti nemz. zenede meglepetésben fogja részesíteni. Az összes zenedei tanárok és tisztviselők lefényképezetik magukat s a fényképeket disz albumban átnyújtják az érdemes zene tanárnak.

* Uj női négyes társaság keletkezett Németországban a svéd női négyes mintájára. Mint nekünk Berlinből írják, e négy hölgy neve Schimon-Regan Anna, Bingenheimer Minna, Lankow Anna és Pfeiffer Luiza. Azon hámulatos hatás, melyet a svéd négyes gyakorolt minden hallgatóra, birta rá e hölgyeket az utánzásra, mely ha nem is tökéletes, de igen sikerült. Oly érdekes jelenséget semmi esetre sem képeznek, mint a svéd négyes volt, melynek mindegyik tagja egyforma színű ruhákba öltözve, egyenlő színű szemü, haju, és bizonyos pontig egyenlő színezetű hanggal is birtak s így csodás összhangban állottak egymással. A négy német hölgy kitűnő dalénekesnő is egyuttal, Schimon-Regan és Lankow asszonyok külön is fölléptek, mint magánénekesnők ugyanazon hangversenyen, ami az összeloadás érdekességéből igen sokat levont.

* Rubinstein Párisban rendkívüli hatással hangversenyez jelenleg. Az összes lapok egyhangu elragadtatással üdvözlök a nagy mestert.

* Fölvívás. Alulírott teljes tisztelettel meghívja a zenetanárokat, tanárnőket és kiket az ügy érdekel, vasárnap f. hó 12-én délután 3 órakor a »Fővárosi iparosok helyiségében (IV. k. Barátok tere, Ferencziek bazárja I. em.) tartandó értekezletre oly célból, hogy a fővárosban egy »Zenetanárok és tanárnők« egylete mihamarább létesítesse. Ságth József, Bpest, 1882. február 9.

* Rövid hírek. A budai zeneakadémia e hó 4-én házi zeneestélyyel egybekötött farsangi táncestélyt rendezett a budai »Fácán« termében. Az előadások (vonós négyes, összkar, ének- és zongora darabok) nagy tetszést arattak. — A bálidény befolyással volt a zeneirodalom könnyebb fajainak művelésére is. Ahol bál van, ott tánczene a főszükség s az idej tánczene irodalom bősége valóban meglepő. Az írók és művészek báljának három uj szerzeményét a »Harmonia« társulat adta ki, azok kiváló tetszést arattak az előadáskor. A rajztanár jelöltek báljára Györgyi Kálmán szerzett egy művészesárdást, azt a bájos és szeretetreméltó bálányának, Jankó Jánosné úrnőnek ajánlva. A kereskedelmi bálon Freund Lászlótól játszottak egy uj keringőt, hatással. A bölesöde bálon Grill Richardtól adtak elő egy tipegőt stb. — A királyhymnus ügyében ma délután lesz a kiegészített választmány ülése, melyen Balogh Pál titkár előterjeszti a sajtó utján terjesztendő fölvívás javaslatát.

A szinfalak világából.

* »Hunyady László«-t. ősz mes-
terünk Erkel Ferencz szép dalművét há-
romszor egymásután hallottuk febr. 4-én,
9-én, és 11-én. Wiltné asszony vendég-
játéka tette lehetővé, hogy e dalmű örök-
becsű zenéjében ismét gyönyörködhes-
sünk. A páratlan művész Szilágyi Er-
zsébet szerepét énekelte azon utólérhetlen
drámai erővel és bensőséggel, mely csak
az ő sajátja. A rendkívüli nehézségeket
rejtő szerepet a feledhetlen Nagyné ha-
lála óta nem hallottuk s köszönettel tar-
tozunk Wiltné asszonynak, hogy feljuitá
az egyelőre félretett operát. Különösen
első előadása valódi díszelőadás volt, a
magyar ruhában megjelenő nagy művésznőt
tapsvihar fogadta; egyes áriái és je-
lenetei közben és utána szünni nem
akaró tapsok hallatszottak s különösen a
Lagrange-ária koloratur-futamai után tört
ki a lelkesedés a legnagyobb mértékben.
A többi szereplők közt Maleczkyné asz-
szony mint Gara Mária és Kordin Ma-
riská k. a. (Hunyadi Mátyás) tűntek ki
izléses és bensőségteljes előadásukat;
Perotti úr (cimszerep) teljesen érvényre
emelte szép hangját; Pauli úr (király)
finoman árnyalt előadásával nyert tapsot
nagy magándala után.

* »Atala« dalmű e héten tizedszer
adatott a nemz. színházban. A rendkívüli
érdeklődés, mely a fiatal magyar zene-
költő ezen művéhez fűződik, még most
sem szünt meg, mert a jegyek az előadás
napjának délelőttjén mind el voltak már
kapkodva. A harmadik felvonás után a
közönség a szerzőt ismét háromszor lel-
kesedéssel kitapsolta.

* Színház-építések a vi-
déken. A szegedi új színház
körülbelül 318.000 frtba kerül. Építését
még e tavaszon megkezdik és 1883 au-
gusztus 15-ig befejezik, s ugyanazon
év október havában már felavatható lesz.
— A mármaros-szigeti állandó
színház bizottságának elnökségét Lónyay
János főispán vállalta el. A város
16.000 frtot ajánlott fel a színház építé-
sére. A többi kiadások a műkedvelők e-
czélra gyűjtött alapjából, a rendezendő

sorsjáték jövedelméből és a gyűjtésekből
fognak fedeztetni. A bizottság elnökeit
megbízták, hogy Pápáról, Czeglédéről, Tren-
csénből és Szombathelyről kérjék el át-
nézés és tanulmányozás végett az ottan
legközelebb fölépült színházak terveit és
költségvetését. Az ottani nyári szinkört
közbiztonsági szempontból, hatósági ren-
delet folytán tavasszal le fogják bontani,
minek folytán oda a nyáron szintársulat
sem fog mehetni. — A m. szigeti színház
létrehozásán gr. Lónyay János főispán-
non kívül Urányi Imre képviselő, Szőlő-
lőssy Antal polgármester, Kricsfalusy
Vilmos ügyvéd, Kutka Kálmán t. fő-
jegyző, Szilágyi István igazgató, Hol-
lóssy István birtokos, Dohay Sándor
tanár, Jelenfy Kornél, Szabó Aurél és
Sándor, Szaplóczay Miklós főjegyző
működnek közre különösen. — Losoncz
városa szintén érlelni látszik az eszmét,
hogy állandó színházat építsen, legalább
erre mutat az a körülmény, hogy a szé-
kesfehérvári színház tervrajzát elkérte
tanulmányozás végett. — A temesvári
színház építését — a leégett helyén —
már megkezdtek. — Az egri színházi
egyesület, Csiky Sándor elnöktele
alatt elhatározta, hogy a kor kívánalma-
inak megfelelő állandó színházat emel.

* Delibes Leo, a »Sylvia« és »Cop-
pelia« szerzője nagy diadalt aratott az
»Auber« ünnepély alkalmából az »Opera
Comique«-ban. Auber összes műveiből
egy hatásos egyveleget szerkesztett,
mely az »Opera Comique«-ban előada-
tott. Auber melódiai Delibes által in-
strumentálva, képzelhető mily hatást
idézhettek elő. A közönség a »Portici
néma« operából vett »Amour Sacré de
la patrie« dalnál frenetikus tapsviharba
tört ki s nem is csendesedett le, mind-
addig míg Delibes, ki személyesen diri-
gált, meg nem hajtotta magát.

* A londoni »Her Mayes-
ty« színházban január hó 28-án került
színpadra először Balfé Mihály három fel-
vonásos operája »Moro, vagy az antwer-
peni festő.« »Moro«-t eredetileg olasz
nyelven adták elő, még pedig 1854-ben
Triesztben »Pittore e Duca« czim alatt,
a szerző hazájában azonban eddigelé
még nem játszották. A kiállítás rendki-
vüli fényes volt.

* A nemzeti színházból.
Sardou legújabb darabját »Odette«-t,
mely Európa elsőrangú színpadait dia-
dallal járta be, a nemzeti színház is fel-
vette műsorába és legközelebb hozzáke-
zdenek a próbákhoz. — Molière »Urhat-

nám polgár» ából, mely Csiky Gergely fordításában fog a nemzeti színházban színre kerülni, javában folynak a próbák. Ebben a darabban a színház minden szakmája részt vesz, amennyiben ének-részek és ballet is fordul elő benne. Az énekes szerepeket Kordin Mariska és Doppler Ilka kisasszonyok, továbbá Kiss és Szendrői urak fogják adni. Náday igen nehéz, de hálás szerepet kapott e darabban. Egy táncmestert ad, és a szinpadon a ballerináknak fog táncleckéket adni. Ő maga már javában tanulja a betanítandó táncokat. — Mozartnak »Szöktetés a seraiból» című operájában a melyből a napokban kezdték a próbákat, Constance szerepét Wiltné. Belmontott Gassi és Osmint Ney fogja énekelni. —

* Michalovich Ödön az orsz. szini konzervatórium főigazgatója március elején Drezdába utazik, hogy ott elfogadott s az udvari nagy operában színre kerülendő nagy dalművének (»Harald és Signe») próbáit vezesse. A nagy dalmű, mint írják, wagneri stílusban van tartva s ugy eredetisége mind hatalmas hangszerelése által tűnik ki. Müder, a dresdai

színház intendánsa ragyogó kiállítással készül az előadásra, melynek közönsége a külföldön is előnyösen ismert zeneszerző ezen első művét érdekléssel várja. Michalovich különben a magyar közönség előtt épen nem ismeretlen. Gyászindulója Deák F. halálára, balladája »a sellő» (Gyulai Pál költeményére) valamint a helybeli philharmonikusok által mult télen előadott »Ronde du Sabbath» című symphonisztikus zeneművei ismertté tették nálunk is. Az első előadás sikere után a nemzeti színház igazgatósága is fog hir szerint, lépéseket tenni a dalmű megszerzésére. (Vajon nem kellett volna már előbb is?)

* Rövid hírek Coven angol zeneszerző, kinek szinfoniáját a bécsi filharmonikusok nagy sikerrel adták elő, az udvari opera igazgatóságának egy halálhoz való zene partitúráját nyújtotta át. — A bécsi udvari operában febr. 4-én jó sikerrel hozták újra színre Glucknak »Orfeusz» című dalművét. — Suppé legújabb operetteje, melyet »Härzblättchen» címmel mult szombaton adtak elő a Carl-színházban, megbukott.

Képzőművészetek.

** Munkácsy Mihály nagy hazánkfia tiszteletére társulatunk f. hó 22-én a »Hungária» disztermében ünnepélyt rendez. Zene körökben fájdalom mi sem történik a világhírű művész ünnepelésére pedig kötelessége lett volna úgy a nemz. színház mint a népszínház igazgatóságának is diszjelöléseket rendezni Munkácsy Mihály tiszteletére. Ha valami országos egyesület Budapesten ülésezik, annak tagjai számára diszjelölés rendeztetik bizonyára, ha egy tucat konstantinápolyi »szofa» Budapestre jön okvetlen diszjelölést rendez számukra a népszínház igazgatósága. De ha egy világhírűvé lett magyar ember jön haza látogatóba, annak nem lehet diszjelölést rendezni, mert valószínűleg nem tartatik eléggé érdemesnek ezen ritka kitüntetésre. Hogy tehát a zeneművészek is megismerkedhessenek szeretett vendégünkkel, társulatunk kedves kötelességének tartja oly zeneestély rendezését, melyen a magyar zeneművészettel fog Munkácsy Mihály ünnepeltetni. A zeneestély lakomával lesz összekapcsolva. Résztvenni óhajtok szíveskedjenek társulatunk zeneműkereskedésében (Váci-utca 3. sz. a.) jelentkezni.

** Makart János egy új képszo-

rozatot fest Kramer-Klett bajor báró étterme számára. Az első kép már csaknem egészen készen van. Két női alakot ábrázol, (empire-jelmezben) egyike egy kőpadon ülve kis testvéreinek egy madár fészket mutat, melyet a másik óvatosan helyez vissza a bokorra. A képet színben igen gazdagnak és szépnek mondják. A második kép Capri sziget vidékét ábrázolja, főalak rajta egy olasz halászfíru, ki gyümölcsöket kínál két nőnek. — Igen érdekes Makart műtermében Sarah Bernhardt arcképe, mely a szeszélyes nagy művésznőt »Frou-Frou» jelmezei egyikében (sárga pongyola) ábrázolja. A keresetlen, kecses állású művész arca fájdalmas és bágyadt kifejezést mutat eképen.

** Két magyar művész: Temple János és Frecskay László Bécsben óriási terjedelmű képet festett a ringszínházi katasztrófáról, majdnem életnagyságu alakokkal mutatva be a negyedik emeleti karzaton történt borzalmas jeleneteket; a festményről művészek és műbarátok nagy elismeréssel nyilatkoznak.

** A Viktor Emánuel emlékszobrának tervére hirdetett pályázatnál a hatvanezer frankos elsődíjat háromszáz versenyző közül Ottó Károly, Rómában élő német szobrász nyerte el.

La Hongrie à l'Étranger.

(Redigée par A. B á n f i).

Il y a déjà plus de deux années que nous n'avions pas entendu l'opéra hongrois »Hunyadi László« (Ladislas Hunyadi) du vieux François Erkel, le fondateur de l'opéra hongrois, dans notre théâtre national. C'est à Madame Wilt, que nous devons cette jouissance, et elle n'était pas la première parmi les primadonnes dramatiques, qui ait gagné tes plus belles réussites avec ce rôle reconnaissant »d'Elisabeth«. Quelle apparition phénoménale. Comme elle faisait sortir dans ce rôle les avantages de sa voix incomparable. Elle sort pleine de la poitrine, large, fluide, onctueuse, moëlleuse, égale comme les flots d'un fleuve qui s'étend majestueusement à travers des plaines, et, cette même voix, quand la passion le demande, acquiert une puissance qui saisit et résonne jusque dans la poitrine du spectateur étonné. L'impression qu'elle a produit avec l'interprétation du grand air bien coloré, écrit d'origine pour la Lagrange, restera ineffaçable. Le public qui remplissait la salle jusqu'aux derniers coins, éclatait après chaque air en applaudissements frénétiques. Son entourage ne tranchait pas avec sa personnalité. Surtout M. Perotti (Ladislas Hunyadi) et Mme Maleczky (Marie Gara) s'acquittèrent bravement de leur tâche. L'orchestre exquis fut dirigé par le vieux compositeur, qui a été l'objet des ovations les plus cordiales.

* * *

M. François Liszt est arrivé le 4 courant à Budapest et séjournera chez nous plus longtemps qu'ordinairement. Nous lui souhaitons la bienvenue.

* * *

La »Gazette de Hongrie«, le journal français paraissant à Budapest, discute dans son numéro du 5 courant le cas scandaleux, concernant la reproduction illicite de la propriété artistique par les éditeurs de musique G. et D. propriétaires de la maison Rózsavölgyi et Co. Le journal termine son article en disant :

»Il est temps que cela finisse et il est du devoir de la Presse de stigmatiser des actes semblables ; car, si par cas, nos lois ne donnaient pas satisfaction aux intérêts lésés, on pourrait dire dans un certain monde en France, que nous sommes des voleurs et les éditeurs de Paris seraient fort peu encouragés à faire des affaires avec nous«.

»Si la maison en question a quelque chose à reprendre à mon article, si les faits, que je viens de citer sont inexacts, je ne demande pas mieux que de le reconnaître lorsqu'on m'en aura fourni les preuves.«

* * *

La représentation de l'opéra de Mozart : »L'enlèvement au Sérail«, une promesse faite par la direction du théâtre national, il y a déjà bien longtemps, s'approche à sa réalisation. Le rôle principal féminin sera interprété par Mme Wilt. La première représentation est fixée au commencement du mois prochain.

* * *

»La catastrophe de Világos«, c'est le titre d'un poème symphonique dont l'audition a eu lieu le 5 courant à la salle de la société »Harmonia«. L'auteur composé des mutations et des amis du compositeur Étienne Pronay, un vieillard de 60 années, accueillit l'oeuvre, prouvante un grand, talent avec beaucoup de plaisir. Après l'interprétation chacun s'est hâté d'exprimer sa vive reconnaissance au vieil auteur, qui l'exécuta avec M. Alexandre Jeszenszky à 4 mains. Le poème symphonique écrit, il y a déjà 30 années, est une vraie musique de programme, dans le sens de Wagner, en rythme et style hongrois.

Nous venons d'attirer l'attention des musiciens étrangers sur cette oeuvre, qu'on présentera très prochainement au soir du cercle des écrivains et musiciens et au matinée de la »Harmonia«, avec orchestre.

4. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETI SZEMLEJE.

SZAKSZERKESZTŐK :

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ :

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS :

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMATOTT A DEUTSCH M.-FÉLE MŰVÉSZETI INTÉZETBEN.
1882.

➡ Egyes szám ára 15 kr. ➡

Émlék-naptár.

Február 13-án.

1820. szül. Kéler Béla, zeneszerző és karnagy, Bártfán.

Február 14-én.

1827. szül. Gottschalg A. W. orgonaművész és szerző (az »Urania« szerkesztője) Mechelrodában.

Február 16-án.

1770. halt meg Tartini József Paduában.
1847. szül. Scharwenka Fülöp.

Február 17-én.

1820. szül. Vieuxtemps Henrik, hegedűművész Verviersben.

Február 18-án.

1652. halt meg Allegri Gregorio Rómában.
1784. szül. Paganini Nicolo, Genuában.

Február 19-én.

1830. szül. Tappert Vilmos, zeneszerző és kritikus Silériában.

A negyedik szám tartalma:

A zenészekhez — önmagukért	
Patti Amerikában	<i>L. F.</i>
Tárca: A) Rang és mód	
B) A »Harmonia«-társulat — Liszt Ferencznél <i>Szentanú</i>	
Hubay Jenő	
Főpróba a sajtó báljából	<i>F. F.</i>
Zenei újdonságok szemléje	<i>E. J.</i>
Hangversenyek	
T. előfizetőinkhez	
Zene	
A színpalak világából	
Képzőművészetek	
La Hongrie á l'Etranger	<i>Bánfi A.-tól</i>

A „HARMONIA“ társulat hirdetése:

Új zeneművek!!

Új zeneművek!!

Carl Simon (Berlin) kiadásában:

3 Klavierstücke von Xaver Seharwenka	1 frt 25 kr.
»Albumblätter« von Kleffel zongorára	80 »
»Air de Ballet et Serenade« Aloys Klein	60 »
»Die Rheinnixe« Parafraze zongorára H. Mohr	80 »
»Märchen für Klavier« Arno Kleffel 6 drb.	1 frt — »

Heinrichshofen kiadásában:

Abt Ferencz öt eredeti férfi négyes partitúra és négy szóllam	40 kr.
»Gyermek trio« zongora gordonka és hegedüre	1 frt 50 »

Siegel C. F. W. Lipcsében,

ujjonnan megjelent zeneművek:

Grützmacher. Tarantella gordonkára, zongora kísérettel	1 frt 50 kr.
Krähmer. Tanzregeln, humorisztikai keringő férfi-négyesre Partitúra és Szólamok	1 frt 80 kr.
Köllner. Keringő férfi-négyesre Partitúra és Szólamok.	1 » 50 »

Hainauer Gyula Boroszlón,

ujjonnan megjelent zeneművek:

Merkel g. 154. Zwei Rondos: Nr. 1 Rondo amabile	75 kr.
— » » Nr. 2 Rondo brillant	75 »
Köhler g. 302. Kleine Clavier-Etuden	2 fl. 10 »
Moszkovski g. 28. Miniatures	2 » 40 »

A „HARMONIA“ társulat hirdetése:

Kapható egy

„Gaspar da Salo“ olasz hegedű
ára 600 frt.

Operette és tánc zene kedvelők figyelmébe!!

Choudens párisi cég kiadásában megjelent s kapható minden vidéki
könyv és zeneműkereskedésben:

Egy diszes

„ZONGORA ALBUM“

mely 30 darabot tartalmaz. Ezek között

a legujabb operettek

„Olivette lakodalma“ „Üdvöske“ „Tiszturak a zárdában“
„Faust“ „Carmen“ s. a. t.

A darabok könnyű modorban vannak letéve.

A 30 darabnak ára 3 frt 50 kr.

A társulat kiadásában megjelentek:

„Atala“ dalmű összes részletei.

„Harmonia Induló“ zongorára két kézre.

„Jogász Csárdás“ szerző Rác Pál a szerző diszes arcképével.

1882-diki „Medikus Csárdás“ szerző Vaskovits Serédy Izabella.

1882-iki „Jogász Csárdás“ szerző Halmay Kázmér.

„Zsurnaliszta Polka“ szerző az irói Bál alkalmából Aradi Lajos
(Drescher Raymond) a nemz. színház tagja.

„Irók és Művészek“ Tipegő szerző Knész Hugó.

„Soh' se halunk meg“ Csárdás az irói Bál alkalmából szerző

Komlódy Gyula.

Az összes táncdarabok Rác Pál műsorába fel vannak véve.